

Siðsøga

við Óla Jacobsen

FØROYSK SØGA Í DANMARK:

HENRIKKA HJÁ RIKK ÓLA

HÓAST RØÐIN **HENDUR IÐ SLEPTU** ALMENT ER LIÐUG, SO KANN **FRAMVEGIS** OKKURT
ÁHUGAVERT KOMA UNÐAN **KAVI**. EITT SLÍKT DØMI ER UM **RIKK ÓLA**, SUM VAR EIN
PARTUR Í HESI RØÐ, MEN **VITANIN** UM HANSARA **ÆTT** VAR SERA **AVMARKAÐ**

Óli Olsen var føddur 21. juni 1867. Hann var doyptur í Havnar Kirkju 14. juli sama ár. Foreldrin vóru Jacob Olsen, vanligi nevndur Jákup í Kina, og Henrikka Maria Hendriksdóttir, vanligi nevnd Rikka. Tí varð Óli nevndur Óli Rikk.

Óli giftist í 1893 í Havnar Kirkju við Johonnu Mariu Solmunde, ættað úr Byrginum í Søldarfirði. Hennara foreldur vóru Cathrina Petursdóttir og Sørin Johannesen.

Johanna Maria átti fleiri systkin, sum giftust til Havnar, og sum eru jarðað á Svínarýggi. Tey eru øll umrødd í røðini Hendur ið Sleptu.

Tey vóru: Petra Malena, gift við Joen Christian Rubeksen, Peter Hans, giftist við Charlottu, hálv systir Jens í Dali og Anna Sofia, giftist við Gerhard Vilhelmsen.

Henrikka gjørdist kend

Johanna Maria búði í 1890 í Havn. Hon átti uttanfyri hjúnalag Christine Marie, sum var fødd í 1884 í Hvalba, har Johanna Maria tænti. Pápin var Jens Holm.

Óli og Johanna Maria áttu tvær døtur, Henrikka f. 1894 og Kathrina f. 1898.

Nú um dagarnar kom meira undan kavi um tey. Tað var ein ommudóttir Kristinu, sum gjøgnum sína ætt í Føroyum vildi vita meira um sín uppruna. Hon átti nakað av tilfari, sum segði nakað um ommusystirina Henrikku. Hetta var ein slóð, sum leiddi til meira tilfar, og nú kunnu vit lýsa áhugaverdu søguna hjá Henrikku.

Hetta er ein áhugaverd søga um føroying í Danmark. Eisini er hetta eitt dømi um, at føroyingar hava verið høgt í metum í sínum umhvørvi, og at teir eisini hava verið góð umboð fyri Føroyar í Danmark. Hetta verður væl lýst í Svendborg Avis í 1960:

Staar der Tjaldur som navn paa en villa, kan man være ganske sikker paa, at der bor en færing. Dette er også tilfældet på

Skovvejen i Troense, hvor der i 40 år har boet en vaskeægte færing fra Thorshavn, fru Henrikka Andersen. Villaen ligger højt til vejrs med den herligste udsigt over Svendborgsund. At det er et sømands hjem bliver man hurtigt klar over. Overalt i de hyggelige stuer er der fyldt med genstande fra alverdens lande. Hvad man også bider mærke i, er de mange smukke malerier, deraf en stor samling fra Færøerne, side om side på væggene.

Sportsfolk får pokaler når de udfører en bedrift. Fru Andersen har også fået en pokal. Oversat fra færøsk til dansk lyder inskriptionen: "Et Færø i Danmark med gæstfrihed til huse, vi ofte kommer der i hyggeligt lag. De åbne døre på Tjaldur, går vi ind og ud af med glæde."

Tað var eitt eitt lokalt føroyskt felag sum hevði givið Henrikku henda pokal. Hóast síni mongu ár í Danmark var Henrikka framvegis føroyingur við liv og sál, og hetta hoyrdist eisini á málinum.

Henrikka var fødd í Havn, og tey vóru trý systkin. Pápin, Óli, sigldi sum kokkur við slupp, men hann doyði 38 ára gamal. Í einum ódnarveðri datt hann so illa, at bróstkassin varð knústur. Tá ið hann kom heim, lá hann í seingini í 9 mánaðir, tá doyði hann. Tá var Henrikka 12 ára gomul og gekk í realskúla.

Mamman fór at vaska fyri fólk. Fyri hetta fekk hon eina krónu um dagin.

14 ára gomul fór Henrikka til Danmarkar. Hon skuldi vera í húsi hjá læknanum Hilmar Fredericia, sum hevði verið nøkur ár í Havn.

Hann var veruliga tann fyrsti, sum kom við uppskoti um mjólkaforsýning í Havn. Hann dugdi meira enn aðrir at síggja, hvussu skaðilig mjólkaneyðin var fyri fólkaheilsuna í býnum. Tí legði hann dent á at fáa meira mjólk til Havnar. Av hansara ávum kom maður frá Landbrugsholdningsselskabet til Føroya at leggja monnum lag á at fáa skipað viðurskipti á hesum økinum.

Henrikka greiddi frá, at hon fekk onga lön. Men hetta var hon ov sjálvstøðug til.

Engberg, ein rættur sjómaður.

Hon vildi vinna pening.

Eitt ár seinni kom hon aftur til Føroya og fór at arbeiða fisk. Ferðaseðilin kostaði tá kr. 35.

Hon segði: "Jeg mindes min barndom som en vidunderlig tid, og jeg tager stadigvæk en tur hjem. Fra det øjeblik jeg øjner øerne, gaar

jeg ikke til køjs, jeg bliver straks færing igen. De klipper – de skær, de drager, og intet sted er græsset så grønt som på lien. Ja, i sådant et øjeblik er alt andet blæst væk."

Tá ið Henrikka fór úr Havnini búðu har 1.800 fólk. Tá ið hon var smágenta spældu tey altíð í bátunum vóru á seiðabergi og veiddu reyðfisk. Fiskurin var hongdur upp at ræsa og turka.

Hon greiddi eisini frá grindadrápi og eisini frá grindabýtinum. Um eitt barn var føtt áðrenn kl. 12 tann dagin, so fekk tað eisini part.

Hittir mannin í dansi

Henrietta var 16 ára gomul, tá ið hon var komin heim aftur úr Danmark.

"Eg var farin í dans eitt sunnukvöld, og har vóru eisini nakrir danskir sjómenn. Eg kom at dansa við einum matrósi. Mín komandi maður var tá stýrimaður á eini skonnart, sum lá á Havnini. Hesin matrósar fór eftir stýrimanninum, tí hann helt, at eg dugdi so væl at tosa danskt. Tá hittust vit á fyrsta sinni.

Vit fóru so at dansa, og eg minnst at lagið var "An der schönen blauen Donau". Í byrjanini hevði eg hug at ilskast, tí hann hevði hug at traðka meg á tærnar, tá ið vit dansaðu. Aftaná bjóðaði hann mær kaffi. Dagin eftir bjóðaði hann mær døgurða, men vit skiltust uttan nakra avtalu um at hittast aftur.

Nakrar dagar eftir fór eg til Danmarkar og hugsaði ikki meira um hann.

Eg fekk húspláss hjá Edvard Ehlers, sum var ein kendur lækni og politikari. Ein dagin ringir á hurðina, har stóð stýrimaðurin, Ingberg. Hann hevði fingið uppspurt, hvar eg búði, og her stóð hann við tveimum atgongumerkjum til Kongaliga teatrið. Tíverri kundi eg ikki taka av. Tað var ikki so at fáa frí hjá eini arbeiðsgentu.

Tá kom samband okkara millum. Hann var frá Bogø. Eg fekk seinni pláss hjá einum admiral, Andreas du Plessis de Richelieu. Hetta ljóðar fint, og tað var tað eisini. Admiralurin hevði vunnið nógvan pening í